

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,

ректор АПСВТ

Віктор СУХОМЛИН

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
співбесіда замість НМТ з географії
для вступників на здобуття освітнього ступеня бакалавра
за спеціальностями:**

A5 Професійна освіта (Цифрові технології); С1 Економіка та міжнародні економічні відносини; С4 Психологія; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування D5 Маркетинг; D7 Торгівля; D8 Право I10 Соціальна робота

Розглянуто та схвалена на засіданні кафедри іноземних мов і
гуманітарних дисциплін, АПСВТ
протокол № 10 від 26 березня.2026 р

Схвалена на засіданні Вченої ради Академії праці, соціальних відносин і туризму,
протокол № 6 від 26 травня 2026 р.

Затверджена рішенням Приймальної комісії Академії праці, соціальних відносин і туризму,
протокол № 6 від 28 травня 2026 р

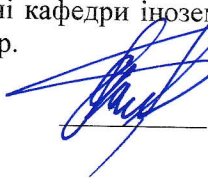
Програма вступного випробування з географії для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальностями: А5 Професійна освіта (Цифрові технології); С4 Психологія; D5 Маркетинг; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D6 Підприємництво та торгівля; D8 Право І10 Соціальна робота; D4 Публічне управління та адміністрування,

*Затверджено на засіданні приймальної комісії
Академії праці, соціальних відносин та туризму,
протокол № 6 від 28 травня 2026 р.*

Розробники програми: Павельчук Євген Михайлович; кандидат географічних наук, доцент

Програма схвалена на засіданні кафедри іноземних мов і гуманітарних дисциплін, протокол №
__10__ від __26__ березня 2026 р.

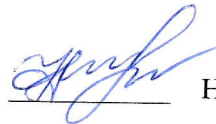
Завідувач кафедри

ПШБ

ПОГОДЖЕНО

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Надія ПИСАРЕНКО

ЗМІСТ

Вступ

Критерії оцінювання та структура оцінки

Порядок оцінювання підготовленості вступників

Програма вступного випробування

Орієнтовний перелік питань вступного випробування

Список рекомендованої літератури

ВСТУП

Програма вступних випробувань з дисципліни «Географія» на навчання у Військовій академії за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» базується на Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерством освіти і науки України від 04.12.2019 № 1513 (зі змінами) і наказом № 1806 від 30.12.2024 «Про організацію та проведення у 2026 році національного мультипредметного тесту» з вимогою укладання завдань у формі тестів. Мета проведення вступного випробування – оцінити вміння абітурієнтів: – застосовувати основні закони, правила, поняття та принципи, що вивчаються в курсі географії середньої загальноосвітньої школи; – використовувати теоретичні знання для розв’язування задач різного типу (якісних, розрахункових, графічних, комбінованих тощо); – користуватись картографічними матеріалами, робити висновки; – правильно визначати та використовувати географічні показники. Форма проведення вступного випробування – екзамен у усній формі.

Програма вступного випробування спрямована на виявлення рівня сформованості знань та умінь з навчального предмета «Географія» та дозволяє перевірити: знання найважливіших географічних законів, історії географічних знань, будову атмо-, літо-, гідро- та біосфери і географічної оболонки в цілому; володіння географічною термінологією, вміння користуватися картами і атласами, знання географічної номенклатури; розуміння зв'язку між природою і суспільством та господарством, знання основних закономірностей природи, населення та господарства України та різних материків; рівень обізнаності з основними питаннями економічної та соціальної географії світу.

Матеріал програми вступних випробувань з географії розподілений за такими розділами: загальна географія, географія материків і океанів, фізична географія України, економічна і соціальна географія України, соціальна та економічна географія світу.

Програма до вступного випробування з географії складається зі вступу, критеріїв оцінювання, переліку розділів і тем, знань, орієнтовним переліком питань винесених на іспит, списку рекомендованої літератури.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Оцінка в балах за відповідь на одне запитання	Критерій оцінки
95-100	Відповідь вступника на запитання повна, розгорнута, відображає сукупність усвідомлених знань із дисципліни, аргументовано розкриває основні положення. Абітурієнт володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки і узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує
75-94	Відповідь вступника на запитання повна, відображає знання та розуміння матеріалу з дисципліни загалом, чітко структурована. Абітурієнт усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; володіє картографічним матеріалом.
50-74	Відповідь вступника на запитання недостатньо повна й недостатньо розгорнута, відображає знання та розуміння тільки основного матеріалу з дисципліни. Абітурієнт відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою.
Менше 50	Виконання не задовольняє мінімальним критеріям

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

На індивідуальну усну співбесіду виноситься 2 довільних питання із загального переліку питань для іспиту з географії.

Рейтингова оцінка за відповідь на кожне питання індивідуальної усної співбесіди має максимальний бал – 100 балів. Максимальний бал за дві відповіді складає – 200 балів.

- Результат індивідуального усного іспиту *«Не зараховано»* відповідає такій кількості набраних вступником балів – 99 та менше.
- Результат співбесіди *«Зараховано»* відповідає такій кількості набраних вступником балів – 100 та більше

ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Загальна географія

Географія як наука, розвиток географічних досліджень. Об'єкт дослідження географічної науки. Поняття «геосистема». Рівні геосистем. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Способи зображення Землі. Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Орієнтування на місцевості, поняття «азимут» та їх використання. Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Визначення географічних координат об'єктів, напрямків, відстаней за градусною сіткою на карті і глобусі.. Способи картографічного зображення об'єктів і явищ на загально географічних та тематичних картах. Сутність генералізації. Визначення абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морфів і океанів. Види масштабу. Способи вимірювання відстаней на географічних картах. Класифікація карт.

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», «платформа», «плита», «складчаста область». Будова та типи земної кори, гірські породи ц мінерали, що її складають. Корисні копалини, їх класифікація за походженням. Основні форми земної поверхні. Рельєф. Значення рельєфу в господарській діяльності людини.

Атмосфера та клімат. Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Теплові пояси, їх межі. Атмосферний тиск. Вітер. Загальна циркуляція атмосфери. Вода в атмосфері: випаровування, вологість. Повітряні маси і атмосферні фронти. Поняття «клімат».

Гідросфера. Поняття «гідросфера» та її складові. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Властивості вод Світового океану та причини їх неоднорідності. Річки, озера, болота, штучні водойми, льодовики, підземні води, термальні й мінеральні води. Прісна вода як ресурс.

Біосфера та ґрунти. Поняття «біосфери» та її межі. Складові біосфери, особливості її поширення на земній кулі. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Біологічні ресурси. Типи ґрунтів. Ґрунтовий покрив, рослинність і тваринний світ суходолу та океану. **Природні комплекси.** Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі та властивості. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропофера. Природні зони Землі, їх особливості. Карта природних зон. Чинники порушення широтної зональності на поверхні. Азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.

2. Географія материків і океанів.

Океани: Тихий океан, Атлантичний океан, Індійський океан, Північно-Льодовитий океан. Особливості фізико-географічного положення океанів, теоретичні відомості про освоєння та дослідження різних частин Світового океану. Походження океанічних западин унаслідок руху літосферних плит. Геологічна будова та рельєф дна океану. Природні ресурси та їх використання. Проблема забруднення океанічних вод.

Материки:

Африка. План географічної характеристики материка. Дослідження. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Кліматичні пояси, типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Екологічні проблеми Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової спадщини ЮНЕСКО.

Австралія. Своєрідність географічного положення. Історія відкриття і дослідження. Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Кліматичні пояси та типи клімату. Води суходолу. Своєрідність і унікальність органічного світу материка. Природні зони Об'єкти Австралії, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Південна Америка. Географічне положення. Дослідження материка. Тектонічні структури і рельєф. Корисні копалини. Кліматичні пояси і типи клімату. Найбільші річки і озера. Природні зони. Висотна поясність в Андах. Зміни природи материка людиною Найвідоміші об'єкти Південної Америки, віднесені до Світової спадщини ЮНЕСКО.

Антарктида. Міжнародне співробітництво у дослідженні природних умов і природних ресурсів. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Тектонічна будова і рельєф Антарктиди. Кліматичні умови. Рослинний і тваринний світ. Природні ресурси та їх охорона.

Північна Америка. Географічне положення. Історія відкриття. Тектонічні структури, рельєф, корисні копалини. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Основні річкові системи. Озера. Природні зони, висотна поясність в горах. Сучасні екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

Євразія. Географічне положення Євразії. Поділ материка на дві частини світу. Дослідження. Тектонічна будова. Рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Вертикальна поясність. Зміни природи материка людиною Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.

3. Фізична географія України.

Географічне положення, формування території України. Формування території, розміри, кордони, адміністративно– територіальний поділ. Географічне (фізико-, економіко-, політико-) положення України.

Природні умови і ресурси України. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси. Форми земної поверхні на території України. Основні тектонічні структури. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Формування рельєфу. Типи рельєфу за походженням. Господарська оцінка рельєфу. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності поширення на території України. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів.

Клімат і кліматичні ресурси. Кліматотвірні чинники. Розподіл сонячної енергії на території України. Повітряні маси, атмосферні фронти, циклони та антициклони, що впливають на територію України. Сезонні погодні умови та явища.

Води суходолу та водні ресурси. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води. Річки. Основні річкові басейни та системи. Живлення і режим річок. Річковий стік, витрати води. Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони.

Ґрунти та ґрунтові ресурси. Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту, ґрунтові горизонти, родючість. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення в Україні. Заходи з

раціонального використання й охорони ґрунтових ресурсів.

Рослинний і тваринний світ України. Різноманітність рослинності, тваринного світу в Україні. Червона та Зелена книги України. Рослинні та тваринні ресурси, їх охорона і відтворення.

Ландшафти України. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України. Гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір, особливості їх зміни з висотою, використання та охорона. Природні умови і ресурси Чорного та Азовського морів, проблеми їх раціонального використання.

Природокористування. Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Природно-заповідний фонд України. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Природокористування в умовах сталого розвитку.

4. Економічна і соціальна географія України

Економіко- і політико-географічне положення України. Проголошення незалежності України та її вплив на геополітичну ситуацію в Європі. Економіко-географічне положення і його господарська оцінка. Сучасний адміністративний поділ. Геополітичні аспекти взаємодії з іншими державами. Місце України на політичній і економічній карті світу. **Населення і трудові ресурси.** Територіальні відмінності і чинники розміщення і густоти населення. Природні й екологічні умови життя населення та їх вплив на основні показники його розміщення. Природний рух населення. Вікова і статева структура. Погіршення демографічної ситуації і шляхи розв'язання цієї проблеми. Економічна криза і демографічна політика. Міграція населення, види і причини. Національний та етнічний склад населення. Українська діаспора і причини її виникнення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності. Демографічні проблеми сільського населення України, шляхи їх вирішення. Трудові ресурси та їх розподіл за галузями господарства і в регіонах. Раціональне використання трудових ресурсів. Безробіття і його географічні аспекти.

Формування господарського комплексу України, його структура. Історія формування господарського комплексу. Основні риси галузевої структури господарства. Сучасні проблеми розвитку і територіальної організації.

Промисловість. Загальна характеристика розвитку і розміщення промисловості. Галузева структура, спеціалізація і основні міжгалузеві комплекси. Проблеми і перспективи розвитку і розміщення промисловості.

Паливно-енергетичний комплекс. Структура, місце і роль у господарському комплексі. Вугільна промисловість. Райони добування і використання вугілля. Проблеми і перспективи дальшого розвитку. Нафтова і газова промисловість. Основні райони нафто- і газовидобутку. Перспективи розвитку нафтової і газової промисловості. Електроенергетика, її структура, розвиток і розміщення основних типів електростанцій. Екологічні проблеми розвитку паливно-енергетичного комплексу.

Металургійний комплекс. Структура, місце і роль у господарстві. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Географія чорної металургії. Кольорова металургія. Основні галузі та їх розміщення. Проблеми і перспективи розвитку металургійного комплексу.

Машинобудівний комплекс. Значення, місце і роль у господарстві. Структура і принципи розміщення. Розміщення окремих галузей. Територіальна організація машинобудування. Проблеми і перспективи розвитку.

Хімічний комплекс. Значення, місце і роль комплексу. Сировинна база. Галузева структура хімічної промисловості. Географія окремих галузей хімічної промисловості. Проблеми і перспективи розвитку. **Лісопромисловий комплекс.** Структура і значення. Лісове

господарство (лісозаготівельна промисловість). Деревообробна промисловість. Целюлозно-паперова промисловість. Лісохімічна і гідролізна промисловість. Проблеми і перспективи розвитку лісопромислового комплексу.

Будівельний комплекс. Структура і значення. Чинники розвитку і розміщення. Географія цементної промисловості. Соціальний комплекс. Галузева структура і значення. Легка промисловість, її структура, принципи розміщення і географія. Сфера послуг, її розвиток і розміщення. **Агропромисловий комплекс (АПК).** Роль, місце і значення АПК. Структура комплексу та основні його ланки. Земельний фонд. Рослинництво. Зернові культури. Галузі, що переробляють продукцію зернового господарства. Вирощування технічних культур. Галузі переробки технічних культур. Вирощування картоплі і овочів, садівництво, ягідництво і виноградарство. Переробні галузі. Тваринництво. Галузі переробки тваринницької продукції. Агропромислові зони.

Транспортний комплекс і міжнародні економічні зв'язки. Роль і значення транспорту. Основні види транспорту і особливості їх розміщення. Зовнішні економічні зв'язки.

Економічні райони. Географічний поділ праці й економічне районування. Придніпровський район. Північно-Східний район. Столичний район. Центральний район. Причорноморський район. Подільський район. Північно-Західний район. Карпатський район (коротка економіко-географічна характеристика).

Рациональне використання природних умов і природних ресурсів та їх охорона. Вплив господарської діяльності людини на природні умови і природні ресурси. Геоекологічна ситуація в Україні. Рациональне використання та охорона природних умов і природних ресурсів. Мінерально-сировинні ресурси. Кліматичні ресурси. Проблеми охорони природних систем Чорного і Азовського морів та водних ресурсів. Земельні ресурси та їх використання. Біотичні ресурси. їх рациональне використання й охорона. Рекреаційні ресурси. Природоохоронні комплекси.

5. Соціальна і економічна географія світу

Сучасна політична карта світу. Етапи формування політичної карти світу. Типологія країн. Показники, що визначають рівень економічного розвитку країн. Форми правління і адміністративно-територіального устрою країн. Сучасна політична карта Європи, Азії, Африки, Америки.

Географія світових природних ресурсів. Світові природні ресурси. Географія світових природних ресурсів: мінеральних, земельних, лісових, водних. Світового океану. Ресурсозабезпеченість і ресурсозберігання. **Географія населення світу.** Природний рух населення та його відтворення. Чисельність населення і його динаміка. Демографічна політика. Статевий та віковий склад населення. Етнічний (національний) склад населення. Найчисленніші народи і мовні сім'ї. Релігії народів світу. Нерівномірність розміщення населення на Землі. Урбанізація та її проблеми. Міське і сільське населення світу. Міграційні процеси. Трудові ресурси та зайнятість населення в різних сферах господарства країн та регіонів світу.

Світове господарство. Поняття про світове господарство і етапи його формування. Чинники і принципи розміщення. Світове господарство в період НТР, основні риси НТР. Вплив НТР на галузеву структуру та розміщення виробництва.

Географія промисловості світу. Структура промисловості. Світова паливноенергетична система. Географія вугільної, нафтової і тазової промисловості. Електроенергетика світу. Чорна і кольорова металургія, основні райони розвитку і розміщення цих галузей.

Машинобудування, його структура і географія основних галузей. Хімічна промисловість.

Географія сільського господарства. Галузева структура. Особливості розміщення галузей рослинництва і тваринництва.

Географія транспорту. Значення і місце в світовому господарстві. Розвиток та розміщення найважливіших видів транспорту: залізничного, автомобільного і морського.

Зовнішні економічні зв'язки. Суть та основні форми економічного співробітництва.

Міжнародний туризм та його різновиди.

Міжнародний географічний поділ праці. Поняття про міжнародний географічний поділ праці та його особливості. Спеціалізація і кооперування, інтеграція країн світу

Глобальні проблеми людства. Виникнення глобальних проблем людства. Найважливіші проблеми сучасності: демографічна, екологічна, енергетична, продовольча, війни і миру, освоєння ресурсів Світового океану.

Економіко-географічна характеристика країн світу.

Типовий план характеристики. Економіко-географічне положення та його господарська оцінка. Природні умови і ресурси. Населення і трудові ресурси. Загальна характеристика господарства. Промисловість та її структура. Характеристика основних галузей рослинництва і тваринництва. Транспорт, основні його види та географія. Зовнішньоекономічні зв'язки.

Країни Європи і Азії: Німеччина. Великобританія: Франція. Італія. Одна з країн Центральної Європи (на вибір). Одна з країн Балтії (на вибір). Одна з країн Центральної Азії (на вибір). Одна з країн Закавказзя (на вибір). Японія. Індія. Китай. Туреччина.

Країни Америки: США. Канада. Бразилія. Аргентина.

Країни Африки: Одна з країн (на вибір).

Австралія.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Змістовні питання вступного іспиту з дисципліни “ГЕОГРАФІЯ”

1. Назвіть способи зображення Землі. План, його основні ознаки. Географічні карти, їх елементи. Масштаб карт. 2. Охарактеризуйте особливості відкриття нових земель. Навколосвітні подорожі. Дослідження Землі у XX ст. і на початку XXI ст.
3. Визначить особливості градусної сітки на глобусі й географічній карті. Географічні координати.
4. Охарактеризуйте будову літосфери, її властивості. Літосферні плити. Рухи земної кори. Землетруси. Вулканізм і вулкани, гейзери.
5. Назвіть основні форми рельєфу суходолу. Найбільші за площею рівнини світу. Найвищі та найдовші гори світу. Рельєф дна океану.
6. Охарактеризуйте води суходолу - поверхневі та підземні. Найдовші, найбільші за площею басейни та найповноводніші річки світу. Озера. Болота. Льодовики.
7. Дайте характеристику частинам Світового океану: океани, моря, затоки, протоки. Розкажіть про рух води в Світовому океані та її основних властивостях.
8. Визначить будову атмосфери та склад повітря в тропосфері. Назвіть основні кліматичні показники.
9. Назвіть основні кліматотвірні чинники та визначить кліматичні пояси. Дайте визначення поняттю «клімат».
10. Охарактеризуйте будову біосфери, особливості її поширення на земній кулі. Визначить вплив господарської діяльності людини на біосферу.
11. Назвіть природні комплекси Землі. Визначить природні зони Землі та їх особливості.
12. Назвіть материки та океани планети. Співвідношення на Землі материків і океанів. Материки і частини світу. Походження материків та океанічних западин.
13. Охарактеризуйте тектонічну будову, корисні копалини та рельєф Африки. Води суходолу.
14. Визначить загальні риси клімату Африки. Природні зони Африки, закономірності їх розміщення.
15. Охарактеризуйте тектонічну будову, корисні копалини та рельєф Південної Америки. Води суходолу.
16. Визначить загальні риси клімату Південної Америки. Природні зони Південної Америки.

Висотна поясність Анд.

17. Охарактеризуйте географічне положення Австралії, її тектонічну будову, корисні копалини та рельєф. Природні зони Австралії.
18. Дайте загальну характеристику Антарктиді та Антарктиці. Географічне положення та особливості дослідження Антарктиди.
19. Назвіть загальні риси клімату Північної Америки, визначить води суходолу та природні зони материка. 20. Охарактеризуйте географічне положення Північної Америки. Тектонічна будова, корисні копалини та рельєф Північної Америки.
21. Охарактеризуйте географічне положення Євразії. Поділ Євразії на дві частини світу, її тектонічна будова, корисні копалини та рельєф.
22. Назвіть загальні риси клімату, кліматичні пояси Євразії, охарактеризуйте води суходолу.
23. Назвіть природні зони Євразії. Вертикальна поясність. Зміни природи материка людиною.
24. Охарактеризуйте географічне положення та дайте загальну характеристику Тихому океану.
25. Визначить географічне положення та дайте загальну характеристику Атлантичному океану.
26. Визначте властивості ґрунтів. Ґрунтовий покрив та вплив господарської діяльності людини на ґрунти, рослинний і тваринний світ.
27. Природні багатства материків та океанів, їх основні види. Наслідки використання ресурсів людиною.
28. Визначить об'єкти вивчення досліджень фізичної та суспільної географії України. Джерела географічної інформації.
29. Назвіть етапи історії географічних досліджень території України та видатних українських географів.
30. Розкрийте особливості географічного положення України. Державна територія України. Державні кордони, розміри території, крайні точки.
31. Визначить форми земної поверхні, формування рельєфу України. Назвіть особливості тектонічної будови України.
32. Корисні копалини України, їх класифікація за використанням. Паливні корисні копалини. Рудні та нерудні корисні копалини.
33. Назвіть кліматотвірні чинники, визначте їх вплив на території України. Визначте кліматичні показники, їх розподіл на території України.
34. Охарактеризуйте поняття клімат, погода та кліматичні ресурси. Назвіть сезонні погодні умови та явища.
35. Назвіть склад вод суходолу. Охарактеризуйте поверхневі води України та свої місцевості. Дайте характеристику підземним водам України та назвіть основні артезіанські басейни, проблеми, пов'язані з їх використанням.
36. Дайте характеристику поверхневим водам України. Основні річкові басейни та системи. Озера та їх типи. Болота. Водосховища та канали.
37. Охарактеризуйте ґрунти та ґрунтові ресурси України. Основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення.
38. Визначте різноманітність рослинності України, закономірності поширення рослинного покриву та проблеми його охорони.
39. Визначте різноманітність тваринного світу України, закономірності поширення тваринного світу та проблеми його охорони.
40. Дайте характеристику ландшафтам України. Охарактеризуйте рівнинні та гірські ландшафти Українських Карпат і Кримських гір. Охарактеризуйте природокористування України. Природно-заповідний фонд.
41. Назвіть природні умови та ресурси Чорного та Азовського морів, проблеми їх раціонального

використання.

42. Визначить кількість населення в світі та Україні. Назвіть чинники, що впливають на кількість населення: природний рух, міграції.
43. Охарактеризуйте статеві-віковий склад населення світу й України. Тривалість життя населення.
44. Охарактеризуйте зміни кількості населення в світі та Україні. Механічний рух населення. Міграційна політика.
45. Визначте особливості густоти населення України та її територіальні відмінності. Міські та сільські населені пункти. Урбанізація, міські агломерації.
46. Дайте характеристику етнічному складу населення. Найпоширеніші мовні сім'ї. Національний склад населення України.
47. Охарактеризуйте релігійний склад населення. Світові релігії. Найпоширеніші релігійні конфесії в Україні.
48. Дайте характеристику трудових ресурсів України. Економічно активне населення. Зайнятість населення.
49. Назвіть особливості світового господарства. Міжнародний поділ праці та спеціалізація виробництва.
50. Дайте характеристику первинного сектору господарства України. Сільське господарство, його значення в сучасному світі, структура сільськогосподарських угідь в Україні
51. Дайте характеристику лісовому господарству. Назвіть основні лісові пояси світу. Лісозабезпеченість та лісове господарство в Україні.
52. Дайте характеристику добувної промисловості України. Класифікація мінеральних ресурсів за використанням. Видобування вугілля нафти і природного газу. Найбільші в світі басейни за видобутком.
53. Дайте характеристику вторинного сектору господарства України. Типи електростанцій. Електроенергетика України. Використання відновлюваних джерел енергії.
54. Охарактеризуйте металургійне виробництво. Особливості чорної і кольорової металургії. Виробництво чавуну, сталі, прокату в Україні.
55. Дайте характеристику хімічного виробництва. Чинники розміщення основних виробництв хімічних речовин та хімічної продукції в Україні.
56. Дайте характеристику вторинного сектору господарства України. Харчова промисловість України. Охарактеризуйте виробництво харчових продуктів, напоїв.
57. Дайте характеристику вторинного сектору господарства: виробництво машин та устаткування. Машинобудування в Україні. Найбільші центри виробництва транспортних засобів, промислового обладнання. 58. Дайте характеристику вторинного сектору господарства. Машинобудування: найбільші країни-виробники літаків, легкових автомобілів, суден, верстатів.
59. Дайте характеристику третинного сектору господарства: транспорт. Види транспорту, їх переваги та недоліки. Транспорт України. 60. Дайте характеристику третинного сектору господарства: туризм. Види туризму, чинники його розвитку Міжнародний туризм.
61. Дайте характеристику третинного сектору господарства: освіта, наукова діяльність, охорона здоров'я. Фінансові послуги, комп'ютерне програмування.
62. Перерахуйте глобальні проблеми людства. Екологічна проблема. Сировинна й енергетична проблеми. Демографічна і продовольча проблеми.
63. Назвіть глобальні проблеми людства. Проблема війни і миру. Проблема тероризму. Демографічна і продовольча проблеми.
64. Охарактеризуйте глобальні проблеми людства, причини їх виникнення. Взаємозв'язки глобальних проблем. Сталий розвиток.

65. Дайте характеристику населенню Європи: урбанізація, субурбанізація, рурбанізація, джентрифікація. Світові міста в Європі, міські агломерації, мегаполіси.
66. Дайте характеристику населенню Європи: демографічні процеси, природний та механічний рух. Демографічна політика. Структура населення регіону. Українська діаспора у країнах Європи.
67. Дайте характеристику економіко-географічному положенню Європи. Склад регіону.
68. Визначить регіони світу (за класифікацією ООН). Глобалізація як провідна тенденція розвитку сучасного світу.
69. Дайте характеристику Німеччині. Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці (МГПП). Система розселення і роль федеральних земель в її розвитку.
70. Дайте характеристику Франції. Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення.
71. Охарактеризуйте сучасну політичну карту світу та окремих регіонів. Головні об'єкти політичної карти.
72. Дайте характеристику Великій Британії. Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення.
73. Охарактеризуйте особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону. Сучасна політична карта Азії. Форми державного правління і територіального устрою країн Азії. Типи країн Азії за рівнем економічного розвитку.
74. Дайте характеристику Італії. Місце країни у світі та регіоні. Система розселення. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору.
75. Дайте характеристику Польщі. Місце країни у світі та регіоні.. Система розселення. Прискорений розвиток третинного сектору, сучасна транспортна система країни.
76. Дайте характеристику Японії. Місце країни у світі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Система розселення. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни.
77. Дайте характеристику Китаю. Місце країни у світі та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Система розселення. Експортна орієнтація економіки. Особливості розвитку і розміщення виробництв первинної і вторинної сфери.
78. Дайте характеристику США. Місце країни у світі та регіоні.. Система розселення. Українська діаспора США. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країни.
79. Назвіть особливості економіки країн Африки. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість. Вторинний сектор економіки. Особливості розміщення промислових центрів у регіоні.
80. Охарактеризуйте динаміку чисельності населення світу. Природні, соціальні, економічні й екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі. Демографічний перехід, його фази.
81. Охарактеризуйте особливості демографічної політики у країнах з різним типом відтворення.
82. Міграції, їх показники, чинники та вплив на відтворення населення і його перерозподіл у світі.
83. Дайте характеристику просторовим аспектам міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу: географія зовнішньої торгівлі товарами. Великі ТНК в Україні. 84. Перерахуйте географічні складники політичної географії: географічний простір, території, географічні місця. Геополітика, її складові Зовнішня та внутрішня геополітика.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безуглий В.В., Лисичарова Г.О. Географія: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2019.
2. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія: підручник. для 8 класу загальноосв. навч. закл. Київ: Видавництво Літера ЛТД, 2016
3. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія: підручник для 9 класу загальноосв. навч. закл. Тернопіль: Абетка, 2017.
4. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Абетка, 2018.
5. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія. Довідник для абітурієнтів та школярів. Літера ЛТД, 2019.
6. Кузишин А., Заячук О. Географія. Комплексна підготовка до ЗНО. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019.
7. Паламарчук Л.Б., Гільберг Т.Г. Географія: підручник для 7 кл. загальноосв. навч. закл. Київ: Грамота, 2015.
8. Пестушко В.Ю., Уварова Г.Ш. Географія: підручник для 6 кл. загальноосв. навч. закл. Київ: Генеза, 2014.